

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

16287

Aşağıdaki sorularımın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat KURUM tarafından Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Beritan GÜNEŞ ALTIN

Mardin Milletvekili

6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli gerçekleşen ve Kahramanmaraş, Adıyaman, Hatay, Malatya, Gaziantep, Adana, Kilis, Osmaniye, Diyarbakır, Şanlıurfa ve Elazığ illerini etkileyen depremlerin üzerinden 19 ay geçmiş olmasına rağmen depremzede yurttaşların barınma başta olmak üzere temel hizmetlere erişiminde hala çok büyük sorunlar söz konusudur.

Depremden etkilenen illerde, evleri orta veya ağır hasar kaydı almış yurttaşlar, iki türlü konut başvurusu yapabilmektedir. Birinci seçenekte yurttaşlar, TOKİ'ye borçlandırılarak, kent merkezlerinin çok dışında belirlenmiş bölgelerde, ev sahibi olmak için başvurabilmektedirler. TOKİ'nin henüz çok sınırlı sayıda bölgede yapımına başladığı konutların ne kadar sürede hak sahiplerine teslim edileceği ve yine hak sahiplerinin tam olarak ne kadar ödeme yapmaları gerekeceği gibi sorular ise muğlaklığını korumaktadır.

İkinci seçenek olan ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından "müjde" olarak duyurulan Yerinde Dönüşüm Programında ise evleri depremlerden orta ve ağır hasar kaydı alan yurttaşlara 750 bin TL hibe ve 750 bin TL de konut kredisi verilmekte iken iş yerlerine ise 400 bin TL hibe ve 400 bin TL de iş yeri kredisi verilmektedir.

Birleşmiş Milletler verilerine göre en az 1.5 milyon yurttaşın evsiz kaldığı ve üzerinden bir buçuk yılın geçtiği depremlerin ardından Yerinde Dönüşüm programındaki mezkûr hibe ve kredi oranlarıyla yurttaşların evlerini inşa etmeleri mümkün değildir. Mevcut şartlarda yurttaşlar evlerini inşa edebilmek için müteahhitlere yüksek meblağlarda borçlanmak zorunda bırakılmaktadır. Bu sebeple depremzede yurttaşların en temel insan hakkı olan barınma hakkına erişebilmeleri adına hibe ve kredi meblağlarının yeniden değerlendirilmesi ve depreme dayanıklı, yaşanabilir evlerin inşası için yeterli seviyelere çekilmesi yüksek enflasyon koşullarında zaruridir.

Buna göre an itibariyle yürürlükte olan haliyle hibe oranlarının konutlar için 750 bin liradan 1 milyon 500 bin liraya, işyerleri için 400 bin liradan 800 bin liraya; kredi oranlarının ise konutlar için 750 bin liradan 1 milyon beş yüz bin liraya, işyerleri için 400 bin liradan 800 bin liraya çıkarılması gerekmektedir.

Yerinde Dönüşüm Programına başvuran yurttaşların evlerinin inşası bitene kadar aldıkları kira yardım destekleri de yine yüksek enflasyon koşullarında bir evin kirasına yeter seviyelerin çok uzağındadır. Bu sebeple hem Yerinde Dönüşüm Programına başvuran hem de TOKİ'ye başvuran yurttaşların evlerinin yapımı bitene ve evler yaşanabilir koşullara kavuşana kadar kira yardım desteğinden faydalanmaları ve 7500 lira olan kira yardım desteğinin 15 bin liraya çıkarılması da yurttaşların temel bir hak olan barınma hakkına erişebilmeleri için gereklilik arz etmektedir.

Bu bağlamda;

1. Depremden etkilenen yurttaşların barınma sorunlarının çözümüne dair uygulanmakta ve planlanmakta olan çalışmalarınız nelerdir?
2. Orta ve ağır hasar almış evler için yurttaşlara teklif edilen TOKİ'lerin hangi tarihte bitmesi planlanmaktadır?
3. Yerinde Dönüşüm Programına başvuran yurttaşların yaşadıkları mağduriyetlerin çözümüne dair herhangi bir planlamanız var mıdır/olacak mıdır?
4. Yerinde Dönüşüm Programında depremzede yurttaşlara verilen hibe ve kredi meblağlarının mevcut enflasyon koşullarında bir evin inşası için yeterli bir miktarda olmadığı düşünüldüğünde, mevcut miktarların artırılmasına dair bir çalışmanız olacak mıdır?
5. Yerinde Dönüşüm Programı için ayrılan bütçe ne kadardır?